

TEREMTÉS HETE

Hol laksz?

Isten oikoszának
megújítása

2021. szeptember 26. – október 3.

A kiadványt az Ökumenikus Teremtésvédelmi Munkacsoport tagjai készítették:

KARSAY ESZTER (református)
KHALED A. LÁSZLÓ (methodista)
KODÁCSY TAMÁS (református)
KODÁCSY-SIMON ESZTER (evangélikus)
KOLONICS PATRÍCIA (református)
NOBILIS MÁRIÓ (katolikus)
RÉZ-NAGY ZOLTÁN (evangélikus)
SZŰCS BOGLÁRKA (református)
SZŰCS KINGA (evangélikus)
ZLINSZKY JÁNOS (katolikus)
ZSÓRI-MENTS ORSOLYA (evangélikus)

A *Vendégoldal* rovat szerzője STUROVICS ANDREA (hebraista, Zöld Oroszlánok Egyesület)

A füzet készítésében együttműködő szervezetek abc-sorrendben:

Károli Gáspár Református Egyetem ETKI Teremtésvédelmi
Műhely (Ökogyülekezeti Mozgalom)
Magyarországi Evangélikus Egyház Ararát Teremtésvédelmi
Munkacsoport
Magyarországi Methodista Egyház
Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület

Szerkesztette:

BÁNFALVI NÉMET ANDREA és VIDA MÁRTA

Az egyes írások szóhasználata tükrözi a szerzők felekezeti hovatartozását. A szerzők az igehekelyek után a különböző fordítások szerinti szövegeket a [SZIT], azaz *Szent István Társulati Biblia*, 2005, illetve a [RÚF], azaz a *Magyar Bibliatársulat Revideált új fordítású Biblia*, 2014 rövidítésekkel jelölik.

TARTALOM

Hol laksz?	5
1. nap: Az otthon mint a bizalom és biztonság helye	8
2. nap: Otthon vagyunk-e Isten világában?	12
3. nap: Az első otthon – szüleim kertje és az édenkert	16
4. nap: Az otthon mint a játék és a kísérletezés helye	20
5. nap: Világ, ami hat az otthonra – otthon, ami hat a világra	24
6. nap: Lehet-e globális az otthon?	28
7. nap: Vendégségben itthon	32
Vendégoldal: A zsidó újév és a teremtés	36
Az Európai Zöld Megállapodás teremtésvédelmi szemmel	39
Liturgia	43
Feladatok gyermek- és ifjúsági alkalmakra	52
Korábbi témáink	63

HOL LAKSZ?

A MAGYARORSZÁGI KERESZTYÉNEK 2021-BEN szeptember 26. és október 3. között ünneplik a teremtés hetét – a kezdeményezéssel a teremtet világ védelmének és az emberi felelősségvállalás fontosságára hívják fel a figyelmet 2009 óta, immár tizenhárom éve. Idén a nemzetközi teremtés ünnepének témája: „Otthon mindenkinek? Isten oikoszának megújítása”, amelyhez a magyarországi hívők is csatlakoztak.

A negyedik evangélista szerint a pusztaságban élő Keresztelő János két tanítványa kezdte el először Jézust követni, az egyikük András, a halász volt. Találkozásukkor egy szokatlan párbeszéd alakult ki, kérdésre kérdéssel válaszolnak. Amikor Jézus hozzájuk fordult, hogy mit keresnek, akkor ők visszakérdeztek: „Mester, hol laksz?” (Jn 1,38). Ezután Jézus magához hívja őket: „Jöjjetek, és meglátjátok!” Ebből a házzszemléből egy életen át tartó követés lett, ők ketten Jézus tanítványaivá váltak. Jézus otthona magával ragadta őket.

Nem tudom, mennyit voltak a tanítványok fedél nélkül, amikor Keresztelő Jánost követték. Nem tudom, hogy a próféta mellett pontosan milyen vágy alakult ki bennük, de úgy tűnik, hogy ezeknek a tanítványoknak minden tanítás, gondolat, prófécia, lelkesítés, szabadság, iránymutatás, mozgalom, tenniakarás, valamint minden istenkeresőt vonzó mesteri elem lehetőségének tárháza közül a legfontosabb problémájuk az otthonkeresés volt, mert azt keresték, hol lakik az Isten báránya. Elmentek, és meglátták hol lakik, és vele maradtak.

Milyen otthona lehetett Jézusnak, amely marasztalta őket? Nyissuk ki ezt a kérdést ezen a héten a maga egyetemes valóságában, és

az otthonkeresési vágyunkat terjesszük ki Jézus otthonára, az egész teremtet világra, Isten *oikoszára*!

Egy neves budapesti épületre kitettek egy emléktáblát, amely a ház építésének, Hegedős Károlynak állít emléket. Lánya így nyilatkozott: „Általában azt a személyt ünnepeljük meg, aki a házban lakott, de az építésről sose tudunk semmit.” Úgy tűnik, hasonlóan van ez Jézussal is: „A világban volt, és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt: a saját világába jött, de az övéi nem fogadták be őt.” (Jn 1,10k) Pedig meg kellett volna ismerni őt a saját világában, és be kellett volna fogadni őt, mert itt minden általa lett.

A kortárs teológiában a *mély inkarnáció* (*deep incarnation*) fejezi ki azt a gondolatot, hogy a testet öltés nem csupán egy személyben történik meg, hanem az egész teremtettségben. Az, hogy Jézus testté lesz, nem csupán az emberi test és személyiség felvételét jelenti, hanem azt is, hogy megfogható lesz, és érvényesek lesznek rá a természeti törvények. Isten Fia belép a világba, mindenestül evilági lesz, kapcsolataival, lábnyomával, érintéseivel, emberi anyagcseréjével része lesz annak a világnak, amelyet úgy szeretett az Atya, hogy ebbe őt küldte el (Jn 3,16). A kereszténységen kívül nincs még egy olyan vallás, amely jobban ki tudta volna fejezni annak a polaritását, hogy mit jelent egy személyben teremtőnek lenni és teremtté válni. Hitvallásainkban úgy fejezzük ki ezt tömören, hogy Isten emberré lesz, de felfoghatjuk tágabban is: a világ Alkotója egy *endemikus élőlény* lesz a világban. Pál apostol nyomán értem ezt, aki az *endemikus* kifejezést az ember evilági, jelenvaló, földi létére használja (2Kor 5,6–9).

A közös otthon isteni belakására és gondviselésére a keleti apológéták és egyházatyák szóhasználata mutat rá, akik az *oikonomia* kifejezést mind az isteni gondviselésre, mind krisztológiai értelemben az Ige testet öltésére használták. Ezzel azt fejezték ki, hogy Isten gondviselése a közös otthonunkra (*oikosz*) nemcsak azokban a természeti törvényekben (*nomosz*) valósul meg, amelyet Isten dolgaink és létünk szabályozásában adott elénk, hanem abban is, hogy a törvényadó a törvények alá került, hogy betöltse a törvényt. Isten legnagyobb gondviselése irántunk az, hogy hozzánk hasonló lévén

megmutatta, hogyan kell otthonosan mozogni az otthonban, nem gőgösen, tájékozatlanul, kizsákmányolóan. Az otthonosságot nem a bezárkózás, elszigetelődés teremti meg, hanem a világban való otthonos mozgás, ahogyan Jézus a legnagyobb természetességgel él földön és vízben, faluban és városban, lakodalomban vagy gyászsban, ülve vagy állva, éhesen vagy jóllakottan. A teológiai jelentéssel kiegészített oikónómia olyan közgazdaságtant (ökonómiát) hív elő, ami átfogja teljes világunkat, annak szenvedésével és megváltásával együtt (vö. Róm 8).

Az otthont számos költő és író próbálta meghatározni kilépve a fizikai falakból, a lakberendezési fortélyokból vagy a vonalak által határolt térből. „Mindannyian tudjuk, hogy az otthon nemcsak négy falat, tárgyakat jelent, az otthon menedék. Az az ember, akinek van hová – és van kihez – hazamenni, mindenkor könnyebben viseli az élet konfliktusait, csapásait. Az otthon számomra azt is jelenti, hogy valaki meghallgat, valaki megvigasztal” – állítja Szabó Magda. Az otthonban érzések, társak, kapcsolatok vannak. Nem a lakcímünk definiálja az otthont, hanem az ott van, ahol az otthonosan mozgó Jézus. De nem is érzések vagy illatok alkotják csupán, mert az otthonosságot teremtmenyként a Teremtőhöz való viszonyunkban éljük meg.

Amikor azt a kérdést tesszük fel Jézusnak, hogy „hol laksz?“, akkor azt is meg kell kérdeznünk, hogy mit csináltunk ebből a közös otthonból, hogyan őrizzük és műveljük azt, és hogyan hat ki a kis életterünk a teremtés egészére. Ha Jézus otthont talált a világban, hogy élhető otthonunk lehessen, akkor kitől vennénk el ezt?

AZ ÖKUMENIKUS TEREMTÉSVÉDELMI MUNKACSOPORT NEVÉBEN:
KODÁCSY TAMÁS

AZ OTTHON MINT A BIZALOM ÉS BIZTONSÁG HELYE

Közös OTTHONUNK A FÖLD és a Földön a család. Mindnyájan családba születünk, földi szülők gyermekei vagyunk. A teremtettségünk alapegysége a családi otthon. Alapközösség, amely az isteni terv része: a teremtetéstörténet szerint az Alkotó hozta létre az első otthont, amely voltaképpen egy kert, és ő helyezte bele az első emberpárt, az első családot. Ez az ősi kép mint őslenyomat minden ember szívében ott él, és alapvágyként van jelen. Vágyakozunk egy otthonra, amely Isten tervének része, ahol bizalomban és biztonságban létezhetünk. Olthatatlan ez a vágy még akkor is, ha az emberi otthonok és családok szétesnek, alapvető emberi kapcsolódások és kötelékek széthullanak veszélyeztetve a következő nemzedékeket. Erre utal Ézsaiás próféta is. Sajnos látjuk magunk körül az elmagányosodás, elhagyatottság, bizalmatlanság és bizonytalanság otthonait. De a Teremtő gyógyítani tudja ezeket a közösségeket: „Én terólad el nem feledkezem!” – mondja az Úr. S az ő meg nem feledkezésére, szeretetére alapozva építhetünk újjá minden elrontott utat és kapcsolatot. Az otthon és a család alapközösségén az újszövetségi pecsét az a tény, hogy a Názáreti Jézus is családba születik. Magára veszi, vállalja, hogy Mária és József gondozza, nevelje. Jézus gyermekként maga is itt ismerkedik meg a bizalom és biztonság dinamikájával: egy otthon bizalmi légkörében tanulunk, lelkileg erősödünk, majd onnan indulunk ki, hogy betöltsük küldetésünket, feladatunkat a világban. A család a kiküldés helye, kiindulópont, origó. Ahová a küldetésből vissza-visszatérhetünk, feltöltődhetünk.

Az elmúlt másfél éves járványos időszakban az emberiség otthonfogalma próbára lett téve. A bezárkózás, a „Maradj otthon!” felszólítás kivétel nélkül mindenkit szembesített saját otthonának, alközösségének helyzetével, a bizalmi állapotokkal, hiányokkal. Kiderült, hogy van mit tanulnunk ezen a téren, és szükséges erősítenünk a családot, az otthont mint értéket. Sokat lehetne beszélni a családok korunkban tapasztalható válságáról. Fontos azonban látni azt, hogy az egyes családok krízise a Bibliában mindig az egész ország

és a teremtettség válságát is jelenti. A család értékközvetítő eszköze a teremtettségnek, és különleges küldetése van annak építésében és védelmében is. Idén nyáron Keszthelyen szervezték meg a X. Európai Nagycsaládok Konferenciát, amelynek különleges témája így szólt: „A fenntarthatóság bölcsője a család”. A széteső, bizalmatlan-ságban, széthúzásban szenvedő otthonok a környezeti, fenntartható-sági és klímaszempontokat is veszélyeztetik. Hiszen a család az az elsődleges közösség az ember megteremtése óta, ahol személyes fele-lősséget tudnak tanulni a gyermekek és a fiatalok. De ez csak akkor lesz igaz a következő nemzedékek számára, ha olyan családi ottho-nokban nőhetnek fel, ahol a szeretet, bizalom, megbocsátás, szoli-daritás, hűség és szolgálat értékei határozzák meg a légkört. Isten Lelke legyen ebben segítségünkre, hogy egyre inkább megérthessük: a családi otthonok a fenntarthatóság zálogai.

Teremtő Édesatyánk, akinek ősi terve és szándéka az otthonok és családok megerősítése, segíts bennünket alapvető közösségeink megóvásában, újraépítésében, hogy a bizalom és a biztonság fész-kéből elindulva betölthessük küldetésünket a teremtet világban. Jézus Krisztus, a mi Urunk által. Ámen!

DR. KHALED A. LÁSZLÓ

KÉRDÉS

1. Hogyan tehetem otthonomat a feltöltődés helyévé oly módon, hogy közben tekintettel vagyok a teremtet világára?
2. Hogyan tudjuk erősíteni Isten jelenlétét otthonunkban, csalá-dunkban, hogy az a bizalom és biztonság helye legyen?
3. Milyen gyakorlati tettekkel járulhat hozzá családom a fenntart-hatóság erősítéséhez?

Fenntartható fejlődésre nevelés

A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSRE NEVELÉS, vagyis az ésszerű, mérsékelt, magunk, társas és biológiai környezetünk igényeit, szükségleteit és érdekeit egyaránt figyelembe vevő termelési-fogyasztási egyensúly kialakítása egyfajta társas konstrukció, amelynek megértéséhez szükség van az egyén azon képességére, hogy önérdekein túlmutató módon tudjon gondolkodni a környezetéről. Ez nézőpontváltást követel, mégpedig két szinten. Egyfelől – mintegy „belépőként” – szükség van a gondolkodásmód fejlődésének olyan szintjére, amelyen az egyén mások érdekeit legalább egyenlően figyelembe tudja venni a sajátjához képest, vagy ezeket legalább időlegesen fölé tudja rendelni saját érdekeinek. Másfelől a már kialakult termelési és fogyasztási szokások belátáson alapuló tartós megváltoztatására is szükség lehet, amennyiben az egyén rutinjába a fenntartható fejlődés eszméjével ellentétes magatartásminták épültek be.

http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/2882/1/fenntart_fejl_neveles.pdf

A KECSKEMÉTI HAJNALCSILLAG TANODA MEGBÍZHATÓBBNAK és méltányosabbnak tartja a helyi termékeket, ezért környékbeli őstermelőkkel partnerkapcsolatot alakított ki. A Dencsházi Tanoda háztartási ismeretek foglalkozásain a biotermékekből, friss zöldségből készült uzsonnák élveznek prioritást.

A RÓZSAKERTI DEMJÉN ISTVÁN REFORMÁTUS Általános Iskola és Gimnázium „És látta Isten, hogy ez jó” címmel a teremtés ünnepe alkalmából fotópályázatot és kiállítást rendezett, amely itt tekinthető meg:

<https://www.youtube.com/watch?v=ADIVlbgrVeU>

OTTHON VAGYUNK-E ISTEN VILÁGÁBAN?

„Ültetett az Úristen egy kertet Édenben, keleten, és ott helyezte el az embert, akit formált.” (1Móz 2,8)

ISTEN TEREMTETTE AZ OTTHONUNKAT. Beleültetett minket is, mégis, mintha nem találnánk helyünket a világban. Tamási Áron erdélyi író három évig élt az Amerikai Egyesült Államokban alkalmi munkásként, ott is csak a szülőföldről, Székelyföldről álmódott. Legismertebb műve, az *Ábel* regénytrilógia végén fölteszi mindannyiunk kérdését: „mi célra vagyunk a világon?” Szállóigévé vált a „keserves és az örökké hontalan ember könnyes kacagásával” adott válasz: „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne” (*Ábel Amerikában*, 1934).

Hol vagyunk otthon a világban? Úgy látszik, túlságosan „belaktuk” már a teret, és kiszorítjuk belőle a Gazda kertjét. Milyen az az élettér, ahol hétköznapijaink telnek? A város közepén egy bérlakásban, panelban, ember alkotta mesterséges környezetben, ahol alig látni valamit Isten világából? A balkon, ha van, lehet ugyan virágos növényekkel tele, kutya, macska idomítva a konyha sarkában – hiába. Kevés. Előbb-utóbb elfog a honvágy Isten alkotása, a fák, a bokrok zöldje után. A végtelen mező, az erdő sűrűjében daloló madarak, a hullámozó víz csillapítja csak hontalan lelkünk sóvárgását. Radnóti Miklós idézi elszakíthatatlan kapcsolatunkat a természettel: „Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent... Belőle nőttem én, mint fatörzsből gyöngye ága / s remélem, testem is majd e földbe süpped el.

/ Itthon vagyok. S ha néha lábamhoz térdepel / egy-egy bokor, nevét is, virágát is tudom, tudom, hogy merre mennek, kik mennek az úton, [...]” De mi már nem tudjuk. Keveset tudatosítunk a csodából, amely körülvesz minket. *Itthon* vagyunk? Ha távolra szakadtunk Istentől, bolyongva keressük otthonunkat.

Azt, hogy otthon érezzük-e magunkat Isten világában, meghatározza az a létélmény, hogy milyen viszonyban vagyunk saját testünkkel-lelkünkkel. Egészséges, teljes életet élünk-e, felismerjük-e,

mi a dolgunk, hivatásunk és felelősségünk, amiért érdemes áldozni és lemondani is. Ha van kit szeretni, jó kapcsolatokat ápolni, önmagunk legjavát megmutatni, megbékélünk Isten világával és teremtményeivel. Isten akarata, hogy gyönyörködjünk benne, szeressük és tiszteljük őt, aki az életet adta, és őrizzük otthonunkat a szétszóró erővel szemben.

„Nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keresünk” (Zsid 13,14), mégis élvezhetjük és használhatjuk okosan Isten kertjének ajándékait. Osztozzunk javaiban és segítsünk egymásnak otthonra lelni!

Teremtő Istenünk, köszönjük, hogy kijelölted helyünket a világban. Bocsássd meg, hogy gyakran sokalljuk a munkát, és keveselljük a gyümölcsöket! Jézus Krisztus, köszönjük, hogy megbocsátod tévedéseinket, hogy önzőn, csak magunknak akartunk kedvezni, és kényelmünkért elárultuk hivatásunkat. Téged követve új látást, otthonélményt kapunk benned és általed, akinek nem volt fejét hová lehajtani. Köszönjük az örökkévaló otthonra, amit készítesz nekünk. Éltető Lélek, lehely belénk élő reménységet! Ámen!

KARSAY ESZTER

KÉRDÉS

1. Hazataláltál-e már?
2. Tudsz-e gyönyörködni Isten kertjében, ahova helyezett téged?
3. Szűkös vagy tágas tered van?
4. Reménységgel gondolsz-e az örökkévaló otthonra, ahol terített asztal, mennyei lakoma vár?

Városi növényzet, közösségi kertek

NÉHÁNY ÉVE ÚJ TÍPUSÚ GAZDÁLKODÁSI forma jelent meg hazánkban, a közösségi kert, ahol egy földterületet egy közösség gondoz. Városi, kül-városi és vidéki veteményes, gyümölcsös vagy tankert is lehet. Kialakíthatóak elhanyagolt önkormányzati telkeken vagy építési területeken, sőt iskolák vagy kórházak udvarán is. Ezekben a kertekben a kertészkedés mellett hangsúlyt kap a közösségi tevékenység, így az egészségmegőrzés, a környezetvédelem és az oktatás.

<https://www.varosikertek.hu/varosi-kert-mozgalom/>

A VÁROSI NÖVÉNYZETNEK SZÁMOS KEDVEZŐ hatása van a városok környezeti állapotára, például:

1. A városi zöldfelületek az állatok élőhelyei is.
2. A növényzettel borított felszín hatására csökken a talajfelszínen a direkt sugárzás, nő a diffúz sugárzás aránya.
3. A cserjék, fák levélfelületén jelentős mennyiségű – gyakran toxikus nehézfémeket is tartalmazó – por kötődik meg.
4. Egy hektár lombos erdő harminc ember oxigén szükségletét képes biztosítani.
5. A városi növények tompítják a zajt.
6. A növények párolgásukkal hőt vonnak el a környezetből, és kedvező légáramlást idéznek elő. A városok növényzettel fedett részei csökkentik a hősziget intenzitását. Akár 4–5 °C-kal is hűvösebb a levegő a növényzettel fedett felszínek környezetében a vízzáró burkolatú felületekhez képest.

A BUDAPESTRE VONATKOZTATOTT ZÖLDTERÜLET-ELLÁTOTSÁGI érték 14,4 m²/fő. Ez az érték a hazai városokhoz viszonyítva rendkívül alacsony.

AZ ELSŐ OTTHON – SZÜLEIM KERTJE ÉS AZ ÉDENKERT

„Kiűzte az Úristen az embert az Éden kertjéből, hogy művelje a földet, amelyből vétetett.” (1 Móz 3,23)

NYOLCÉVES LEHETTEM, amikor apám vett egy kertet, egy tíz méter széles, száztíz méter hosszú nadrágszíjparcellát. Emlékszem az öröme és lelkesedésre, amit éreztem. Ahogy együtt tervezgettünk, ahogy mindenfélét kérdezek róla. Közös életünknek egy boldog időszak kezdődött akkor. Az elkövetkező néhány évben egy ilyen méretű kert is sok szórakozási lehetőséget tudott nyújtani ahhoz képest, amit előtte a bérház poros udvara kínált. A kert szinte második otthonunkká vált.

Aztán jött annak felismerése, hogy a kert mennyi munkával és fáradtsággal jár: leszedni a tizenkettő bokron termő ribizlit. Majd beérett a meggy, közben teremtek a zöldségek: a borsó, a zöldbab, a krumpli, a paradicsom, aztán nyár végén jött a szilva. Hét bőven termő, idős fának a termése. Idővel azt láttam, hogy a kert már apám szemében sem elsősorban örömforrás volt, hanem megoldandó, egyre inkább terhes feladatok sora, és amikor erre rájöttem, már nem szerettem többé a kertbe járni.

Az ember kezdetben egy édenkertben érzi magát, aztán megromlik a kerthez való viszonya, és elidegenedik tőle. Mindannyian átéljük ezt gyermekkorunkban: valamit váratlanul másnak látunk, mint azelőtt, és elhatalmasodik rajtunk az idegenség érzése.

Hermann Hesse *Demian* című regényében egy tízéves fiú hazugságba keveredik, majd megszarolják, ezért pénzt lop az apjától. Az elkövetett bűn miatt rászakad az idegenség érzése: „A fogason lógott apám kalapja és anyám napernyője; az otthon gyöngédségét árasztották felém. De mindez nem tartozott már hozzám. Apa és anya fénytel teli világa volt, én pedig, a vétkes, már mélyen belesüllyedtem az idegen áradatba. Kalandba és bűnbe keveredtem, ellenség és veszélyek fenyegettek, félelem és szégyen várt rám. Cipőmre mocskok tapadt, melyet nem lehetett ledörzsölni a lábtörlőn. Árnyékot hoztam magammal, melyről az otthoni világ mit sem tudott.”

Meghasonlottságunkat írja le a bibliai bűneset története is: a nő és a férfi esznek a tiltott fa gyümölcséből, többé nem érzik magukat komfortosan, szégyent éreznek, rejtőzni akarnak, véget ér az édenkert gyermeki állapota. És ez, hogy egyszerre vagyunk belül is, kívül is, ott is vagyunk, de nem is, jelenlévők és szökevények is vagyunk egyben: ez az ellentmondás jellemzi a világban való létünket. Ez az, amit a keresztény teológia bűnnek hív. Ennek az ellentmondásos jelenlétnek a következménye a teremtett világunkkal való felelőtlen, rossz viszony. Ennek a rossz viszonnak a következménye a környezeti és klímaválság.

Erre csak a megváltás hozhat gyógyírt, ezért mondja Dietrich Bonhoeffer, hogy amit Jézus hozott és felkínált az emberiség számára, az az újra megtalált egység világa. Az édenkert nem lehet evilági értelemben újra a miénk, de reményt adhat a kereszten szenvedő Jézusnak a mellette függő latorhoz mondott szava: „Még ma velem leszel a paradicsomban” (Lk 23,43). A paradicsomi kertben való közösség Jézussal valamennyiünk számára szóló ígért.

*Uram, adj meghasonlottságomra gyógyírt, Igéd bátorítása terem-
jen felelős cselekedeteket életemben. Ámen!*

RÉZ-NAGY ZOLTÁN

KÉRDÉS

1. Mikor, hogyan és mitől kezdted másként tekinteni a szülői házra, a saját otthonodra?
2. Hogyan próbálsz megtalálni, a magad számára közelebb hozni az újra megtalált egységet?

Kertkultúra, haszonnövények és bioüzemanyag

MAGYARORSZÁGON A PARASZTI KERTEK KÉPEZIK alapját a kertkultúrának. Díszítés (virágkultusz) és hasznosítás (haszonnövények) együttesen van jelen funkcionális részét képezve a mindennapi életnek. Szervesen összefonódnak az adott tájegység népi építészetével, a házak a kertben található anyagokból épülnek, és együttesen, a gazdaság mindennapos működésének menetére szerveződve látják el funkcióikat. A magyar kert fogalma nem definiálható olyan módon, mint az angolkert vagy a franciaker. Nem kötődik meghatározott történelmi korhoz, viszont a táji adottságokból, a politikai és társadalmi folyamatokból és talán a néplélekből kifolyólag is folyamatosan hordozott jellemzően magyar sajátosságokat, akár a kerttípusokra, akár a kialakításra gondolunk. A szőlőművelés a rómaiak óta ismert volt, a gyümölcsstermesztés szintén meghatározó, de a kolostori kertek virágai és gyógynövényei is meghonosodtak. Bár az utóbbi években egyre többen térnek vissza, illetve tanulják újra a gazdálkodást, általánosan mégis jellemző, hogy a 21. század életmódjának nem olyan módon van szüksége a kertre, mint azelőtt volt.

http://www.dla.epitesz.bme.hu/appendfiles/475-tk_kzs.pdf

BÁMULATOSAN GAZDAG A TÁPLÁLÉKUL SZOLGÁLÓ növények választéka. A State of the World's Plants and Fungi jelentése szerint mégis a szóba jöhető növényfajoknak csak töredékét használjuk táplálékként. A bioüzemanyagok többségét is mindössze hat növényből, kukoricából, cukornádból, szójából, pálmaolajból, repceből és búzából állítják elő.

AZ EU SZÉN-DIOXID-KIBOCSÁTÁSÁNAK 15 százalékaért a személygépjárművek és teherautók felelősek. Személygépkocsi helyett, amikor csak tudsz, gyalogolj, kerékpározz, vagy használd a tömegközlekedést!

4. NAP ☀

AZ OTTHON MINT A JÁTÉK ÉS A KÍSÉRLETEZÉS HELYE

„Ne haragudj meg reám, ha még egyszer szólok! Hadd tegyek próbát még egyszer [...]” (Bír 6,39)

AZ EGYIK KEDVENC CSALÁDI JÁTÉKUNK A „RÓKÁS”. A gyermekeink nevezik így, mert egy ismeretlen tolvaj róka a főszereplője, akit a játék során a csapatban játszó családtagok igyekeznek leleplezni és így elfogni. Rendkívül izgalmas, kalandos játék, melynek során észrevétlenül tanulunk meg egymással együttműködve küzdeni egy közös célért.

Nem csodálkozom azon, hogy a latin nyelvből ismert *ludus* szó játékként és iskolaként egyaránt fordítható, mert meg vagyok győződve arról, hogy játék közben rengeteget tanulunk magunkról, a közösségről, a világról.

Már az egészen pici gyermekek is szívesen játszanak, és a biztonságos, otthoni környezetben pedig bátrabban próbálkoznak új megoldási lehetőségekkel, bátrabban kísérleteznek, és nyitottabbak új dolgok felfedezésére. A kísérletezéshez való bátorságot az adja, hogy biztonságban érzik magukat. Játék közben megbízható visszajelzéseket kapnak a családban, amelyek tovább segítik őket a maguk útján. Akár sikerélményük van, akár kudarcélményük, a szülők biztonságot adó jelenlétében élük meg azt, akik elfogadása és szeretete újra erőt ad a további próbálkozásokhoz.

Isten és ember játéktere maga a világ. A felnövekvő gyermek – és nincs ez másként Isten gyermekeként sem – kapaszkodókat, tájéko-

zódási pontokat és jeleket keres. Igyekszik megtalálni a saját helyét és a saját feladatát, miközben próbálja megismerni azt a világot, amibe az Isten helyezte.

Amikor elhatározom, hogy szeretnék egy fenntarthatóbb életvitelt folytatni, akkor is egy komoly játékba szállok be; ez egy olyan speciális többsímeretlenes egyenlet számomra, amelynek akár több jó megoldása is lehet. Tudom, hogy változtatni kell, de a *hogyan* nagy kérdés, és nehéz eligazodni az információk között, hogy melyik hasznos, melyik vezet tévútra, melyik haszontalan.

Gedeon életében is eljött az ideje a változtatásnak, fel kellett vennie a harcot Isten nevében. Tudta, hogy feladata van, mégis arra volt szüksége, hogy az Isten megerősítse, jelet adjon neki. De egy jel nem is elég neki, újabb próbát kér. És Isten engedi, hogy újabb próbát tegyen. – És Isten engedi, hogy újabb próbát tegyünk...

Szerető mennyei Atyánk! Köszönjük, hogy biztatsz és bátorítasz bennünket, hogy új utakra lépjünk, és nevedben vegyük fel a harcot egy fenntarthatóbb fejlődés érdekében is. Köszönjük, hogy akár nyerünk, akár veszítünk a játék során, akár sikerélményt, akár kudarcélményt élünk meg közben, észrevehetjük, hogy minden a javunkra válik, ha el tudjuk hinni és fogadni, hogy örömkön és bánatunkon keresztül is te formálsz bennünket. Ámen!

ZSÓRI-MENTS ORSOLYA

KÉRDÉS

1. Milyen jeleket látsz az életedben, amelyek változtatásra indítanak?
2. Milyen biztos pontok vannak az életedben, amelyekre támaszkodhatsz kísérletezés közben?
3. Az otthonod mely területén tennél próbát, hogy fenntarthatóbb legyen az életviteled?

Természet: a játék és kreativitás otthona

SEMMI NEM TÖLTI FEL ANNYIRA lemerült energiaraktárainkat, mint a természet, és ma már azt is pontosan tudjuk, mi ennek az oka. Az idegrendszeri háttéraktivitás mindenkinél folyamatos, úgy kell elképzelni, mint az autók alapjáratát. Idővel le is tud merülni leginkább a városi környezet hatására. Épített környezetben az irányított figyelem kerül előtérbe, s ez sokkal jobban leszívja a figyelmi kapacitást, ezzel szemben a természetben spontán figyelemmel szemlélődünk, ami erőfeszítés nélkül történik. Az eredmény: könnyebben gyűrhetjük le a stresszt, új látásmóddal gazdagodunk, és növekszik a kreativitásunk is.

<https://www.turistamagazin.hu/hir/semmi-nem-tolt-fel-annyira-mint-a-termeszet>

A TERMÉSZETBEN VALÓ JÁTÉK KÍSÉRLETEZÉSSSEL, kockázatvállalással is jár, amely hat a személyiségfejlődésre. Mindezt egyre több kutatás támasztja alá. A hiperaktív-figyelemhiányos zavarról kiderült, hogy a természet közvetlen közelsége, azaz a zöldben eltöltött idő csökkenti az ADHD tüneteit. Más kutatások a természettel való kapcsolat és az agresszív viselkedés, az önfegyelemre való képesség, az iskolai teljesítmény vagy éppen a koncentrációs zavarok között találtak összefüggést – és nem csak gyerekek esetében.

CHILDRENANDNATURE.org

A JÁTÉKOKKAL JÓL FELSZERELT OKÁNYI TANODA ökövetélkedőkkel fejleszti a gyerekek elméleti tudását, ugyanakkor azt is szeretnék megmutatni gyermekeiknek, hogy környezetbarát megoldásokból született játékokkal is lehet kellemes elfoglaltságot biztosítani, például kukoricacsutkákból kutat, akadálypályát építeni vagy „firkapapírból” készült egyszerű repülőkkel versenyezni.

VILÁG, AMI HAT AZ OTTHONRA – OTTHON, AMI HAT A VILÁGRA

„Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük, mert ez a törvény, és ezt tanítják a próféták.” (Mt 7,12)

A PANDÉMIA ALATT ÁTÉRTÉKELŐDÖTT UGYAN az otthonról alkotott elképzelésünk, legalapvetőbb funkciója mégis megmaradt: lakhely, ahova hazatérhetünk. Sokak szemében az a hely, ahol bármit tehetek, úgy élhetek, viselkedhetek, ahogyan csak szeretnék. „Az én házam az én váram”, így tartja a mondás is. Otthonunk azonban nem sziget, ahol függetleníthetjük magunkat a világtól, hiszen állandó kölcsönhatásban áll azzal. A nagy természeti, gazdasági, társadalmi rendszerek szerves része, és csak a környezet adta lehetőségeink keretein belül alakíthatjuk.

1. VILÁG, AMI HAT AZ OTTHONRA

JÓ LENNE AZT GONDOLNI, hogy otthon mindent saját értékeink mentén formálhatunk, valójában azonban a világban uralkodó értékrendek, eszmei áramlatok óhatatlanul beszivárognak, nehéz az árral szemben úszni. Igaz ez a fogyasztói társadalom ezerarcú nyomására, a divat diktálta változásokra, gyermekeink nevelésére, az időmenedzsmentre, még hitünk gyakorlására is. Környezetünk fizikai hatásai, például éghajlati tényezők is befolyásolják otthonunk működtetését, a rendelkezésünkre álló erőforrások korlátossága pedig behatárolja energia- és vízfogyasztásunk mértékét.

Dimitris Vetsikas, Pixabay

Másrésről sokszor éppen mi testesítjük meg a világ hatásait különféle tevékenységeinkkel, amelyek más otthonok életét befolyásolják. Gondoljunk akár a közlekedés keltette kellemetlen hatásokra vagy például a turizmusra, amikor mint turisták nevezetességgént csodáljuk azt, ami az ott lakók számára az otthonlét terét jelenti.

2. OTTHON, AMI HAT A VILÁGRA

UGYANAKKOR, ahogy mi magunk hatással vagyunk a körülöttünk élő emberekre, otthonunk is a tágabb környezetünkre. Nem mindegy például, hogy milyen kultúrát, értékrendet képviselünk.

Milyen szempontok vezérelnek otthonunk alakításánál, mekkora környezetalakítással jár, illeszkedik-e a tájba, követi-e a kulturális, építészeti hagyományokat; hatékony-e az infrastruktúrája, mekkora a zöldfelület aránya? Milyen mértékű az otthoni szokásainkból eredő környezetterhelés: a víz- és energiaszükséglet; a hulladékmenyisége; a fény- és zajszennyezés; az elektroszmog? Nem szoktunk belegondolni, hogy otthoni szokásaink, életvitelünk a környezeti elemek közvetítésével még egészen távoli otthonokra is hat, fenn tarthatatlan európai életmódunk hozzájárul például a világtenger szintjének emelkedéséhez vagy pusztító viharokhoz, amely miatt távoli országokban élők elveszítik otthonaikat.

Nem mindegy tehát, hogyan szervezzük életterünket, háztartásunkat, az oikoszt. Legyünk bátrak arra, hogy amit otthonról hozunk, ami hitünk forrásvidékén fakad, annak figyelembevételével szervezzük életünket szűkebb és tágabb otthonunkban.

Mennyei Édesatyánk! Köszönjük, hogy mi a te Igéd által nem vagyunk kitéve a világ szeszélyes hatásainak, van mihez igazodnunk. Kérünk, hogy segíts nekünk olyan életet élni, amellyel jó példát mutathatunk másoknak, a te értékrendedet tesszük láthatóvá a világban, hogy mi lehessünk a világ világossága, a föld sója. Jézus Krisztus nevében kérünk. Ámen!

SZŰCS BOGLÁRKA

KÉRDÉS

1. Milyen hatásokat engedünk be szívesen, és mit szeretnénk távol tartani otthonunktól?
2. Hogyan tudjuk mérsékelni otthonunk környezetterhelését?
3. Hogyan tudunk úgy élni a világban, hogy az jó hatással legyen környezetünkre?

Hogyan gazdálkodjunk kevesebb vízzel?

A GLOBÁLIS HŐMÉRSÉKLET EMELKEDÉSÉVEL PÁRHUZAMOSAN csökken azon időszakok aránya, amikor hó esik a mérsékelt övezet nagy részén, több lesz az esős időszak. A Kárpát-medencében már az elmúlt évtizedekben jelentősen csökkent akár a hótakaró időtartama, akár a havas napok száma. A csapadék és a hőmérséklet összjátékának másik vonatkozása az, hogy a csökkenő vízbevitel és a növekvő párolgás együttesen lecsökkenti a talaj nedvességtartalékát, és jelentősen lecsökkenti a lefolyást is. Tehát kevesebb vízzel számolhatunk akár a folyók vízkészletét, akár talajvizeket tekintve, de ugyanez a helyzet a tavak vízkészletével is. A felmelegedés legnegatívabb következménye tehát Magyarországon első sorban a kevesebb víz lesz. A zöldségtermesztésnek már ma a víz a legfőbb korlátozó tényezője hazánkban, hiszen hőmérséklet és napfénytartam elegendő áll rendelkezésre. Várható továbbá, hogy ritkábban hullik majd csapadék, de amikor esik, akkor nagyobb mennyiségben, ebből következően növekedni fog az úgynevezett villámárvizek száma.

MIKA JÁNOS: Az éghajlatváltozásról 12 fejezetben,
in *Geometodika* 3 (2019/1.) 17.

A JÓZSEFVÁROSI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG EGY esővízlopót épített be a Mandák-ház ereszcatorna-felújításánál, amely külön tartályba gyűjti az esővizet, részben ebből fedezik a kert öntözővízigényét.

A BUDAPESTI BAROSS GÁBOR TELEPI JÉZUS SZÍVE PLÉBÁNIA esővízgyűjtőket és új facsemetéket szerzett be a plébániára és a templomhoz, melyekkel hozzájárulnak a víztakarékossági és városi hőszigetelést csökkentő törekvéseikhez.

LEHET-E GLOBÁLIS AZ OTTHON?

A KÖRNYEZETI MOZGALMAK EGYIK LEGRÉGEBBI, közismert jelszava a „gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan”. Ez az irányelv egyrészt arra hívja fel a figyelmünket, hogy vegyük számításba minden – akár a legkisebb hatósugarúnak tűnő – tettünk messzire ható összefüggéseit. Másrészt arra is biztat, hogy a Föld állapotának kihívásait megértve elsősorban a lokális (helyi) cselekvésre összpontosítsunk, mert ott, egyéni és kisközösségi szinten tudjuk a legjobb hatást elérni tetteinkkel.

Ebből is látszik, hogy a „helyi” és a „világméretű” viszonya régi, klasszikus kérdése a környezeti elkötelezettségnek. Számos megfontolás mondatja azt velünk, hogy elsősorban a lokálisra kell összpontosítanunk, arra kell voksolnunk. Az ember számára bejárható, átfogható tér, átlátható viszonyok, az emberléptékű közösségek, a visszafogott szállítási, közlekedési igények, a közös válaszadás lehetősége a közösen megtapasztalt jelenségekre, az önszerveződés esélyei, a kulturális egység, az otthon és a család iránti felelősség elsődleges jelentősége mind ezt erősítő érvek.

Ugyanakkor a globalizáció ma kétségbevonhatatlan tény. Pár évtized alatt nemcsak megsokszorozódott az emberiség lélekszáma úgy, hogy lényegében már betöltjük a földgolyó lakható tereit, de a technikai lehetőségek bővülésével és főleg a modern kommunikációs eszközök térnyerésével már sok szinten meg is tapasztaljuk, hogy közünk van egymáshoz. Hogy ismerjük is egymást, az persze állandó kérdés; de tudunk egymásról, és hatással vagyunk egymásra. Az

emberiség által a Föld, ha tetszik, ha nem, sokkal szorosabbra van „huzalozva”, mint azt bármikor korábban akár csak elképzeltük volna. Ha viszont így van, és élünk ezekkel a lehetőségekkel, akkor nem tehetünk úgy önképünk és döntéseink terén, mintha nem így volna. Nem hirdethetünk fennköltén egy egyoldalú lokalitást, miközben kihasználjuk a globalitás adta előnyöket.

Jó ez vagy rossz? A globális összekapcsoltság révén annak realitását is sokkal inkább a bőrünkön érezzük, hogy mit is jelenthet az, amire Jézus így adott parancsot: „Menjete el az egész világra, és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek!” (Mk 16,15), illetve „Tegyétek tanítványommá mind a népeket!” (Mt 28, 19). Az „egész világ” és az „összes nép” már nem elméleti fogalom többé, hanem minket is elérő tapasztalat. És más hangsúlyt kap Jézus „végrendelete” is, amit az Atyától kér utolsó estéjén imádságban: „Legyenek mindnyájan egy!” (Jn 17,21). A „mindnyájan”, az összes tanítványok közössége élő kérdéssé, konkrét megvalósítandó feladattá válik, ha például a harmadik világban az én igényeim kielégítéséért – esetleg éhbérért – dolgozó testvéremre gondolok, akivel

egyébként Krisztus hitében osztozom – vagy akár csupán a Krisztusban teljessé vált emberség köt össze minket.

A kérdés tehát ma már nem úgy hangzik, hogy „lehet-e” sajátomként, otthonomként felfogni az egész világot. Hanem kötelező feladattá vált, hogy mi emberek, miközben természetesen – vagy épp felelős döntéssel – elköteleződünk a helyi értékek iránt, tanuljuk meg egyetlen családként, egyetlen közös otthon lakóiként számon tartani magunkat.

Üdvözítő Urunk, te megtestesülésseddel megszentelted az anyagvilágot, és áldozatodban minden embert összefogtál egy közösségé. Azt kérted Atyádtól, hogy „legyünk mindnyájan egy”. Világosíts és bátoríts Lelkeddel, hogy felfedezzük az általad akart egységet, elkötelezzük magunkat érte, és egyaránt szeressük a körülöttünk lévőket és a távoliakat, mindenkit azon a módon, ahogy te akarod, tisztán és bátran, a te mindennél nagyobb erődbe és szereteted minket felülmúló lehetőségeibe vetett hittel. Ámen!

NOBILIS MÁRIÓ

KÉRDÉS

1. Miben tapasztaltam már meg életem globális szintű beágyazottságát? És miben kell még ezt felfedeznem?
2. Kik azok az embertársak, akik felé tehetnék egy lépést Krisztus szeretetében, hogy ezáltal is „mindinkább egy” legyen az emberi család? Miben kell megváltoztatnom látásmódomat ennek érdekében?
3. A hit segít a lehetetlent is lehetségesnek megélni a szeretetben. Hogyan segít hitem abban, hogy egy családnak tapasztaljak meg „minden teremtményt”?

Globális problémák – lokális erőforrások

A MULTIKULTURALIZMUS FOGALMÁNAK MEGJELENÉSE, elterjedése, a kulturális sokszínűség elfogadása (vagy éppen elutasítása) a globalizációs folyamat részének tekinthető. Egyre nagyobb globális iparággá válik az idegenforgalom, egyre több ember utazik, és egyre kevesebb olyan hely lesz a Földön, ahová a turistáknak nincs lehetőségük eljutni. A nemzetközi migráció felerősödését, a be- és kivándorlás tömegessé válását a globalizációs folyamat megkönnyítette, felerősítette. A világméretűvé váló popkultúra, a szinte mindenki által ismert rajzfilmek, játékok és egyéb szórakozási lehetőségek megváltoztatják kulturális szokásainkat.

[HTTPS://tudasbazis.sulinet.hu/hu/termeszet tudomanyok/foldrajz/tarsadalomfoldrajz/globalizacio/a-globalizacio-hatasai](https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/termeszet tudomanyok/foldrajz/tarsadalomfoldrajz/globalizacio/a-globalizacio-hatasai)

A JÖVEDELEM CSÖKKENÉSE MEGVÁLTOZTATJA A fogyasztási szokásokat. Tudjuk, hogy a gazdagoknak magasabb az átlagos kibocsátásuk egy dollárra vetítve, mint a szegényeknek. Ugyanis a szegényeknél sokkal többet fogyasztanak kibocsátásigényes szolgáltatásokat és árukat, mint amilyenek például a repülőutak. A globális jövedelemeloszlás ugyanakkor rendkívül aránytalan. Ha az erőforrásokat egyenlő arányban szeretnénk használni, azaz egy globális átlag szerint szeretnénk élni, ehhez a top 27 százaléknak – akiknek jövedelme meghaladja a globális átlagot – a jövedelmét csaknem egyharmadára kellene csökkentenie.

A CÉDRUS REFORMÁTUS EGYESÍTETT SZOCIÁLIS Intézmény Baján tanyasi gazdálkodással is foglalkozik. Az onnan bekerülő terményeket felhasználják az intézmény konyháján, valamint a kecsketartásukból származó túróból és sajtból is kerül időseik asztalára.

VENDÉGSÉGBEN ITTHON

*„Bizony, ma már, hogy izmaim lazúlnak,
úgy érzem én, barátom, hogy a porban,
hol lelkek és göröngyök közt botoltam,
mégis csak egy nagy, ismeretlen úrnak
vendége voltam.*

[...]

*Szóval bevallom néked, megtörötten
földre borultam s mindezt megköszöntem.”*

(Kosztolányi Dezső: Hajnali részegség)

MERT, igen: végsősoron mégiscsak vendégek vagyunk itt a Földön, az Úr földjén, a Teremtő világában! A mező liliomaival pazarul feldíszített otthonába hívott, azt akarja, hogy életünk legyen itt. Vendégszeretete nagyvonalú, túláradó. Érezzük csak itthon magunkat Nála!

A meghívottak között vagyunk. Meghívónk, a Király, barátai közé számít bennünket. Feladatai lennének számunkra, szőlőjébe hív dolgozni, sőt, ránk bizza azt teljesen, csak azt kéri, használjuk annak tudatában, hogy az övé, s hogy ő számít ránk abban, hogy bőven termő állapotban tartjuk, gondozzuk, s hogy nem feledjük: neki tarozunk termésével.

Vendégek vagyunk, hisz tudjuk: ez a lakoma, ez a szőlőművelés, ez a lét, ez az állapot csak ideglenes vendégeskedés. Igazából úton vagyunk itt, a kozmoszban, a Teremtő világában, s elidőzünk közben ezen a bolygón „e testben, vándorként”. Voltaképp hazafelé igyekszünk: „lelkünket a mennyben örök otthon várja” (2Kor 5,1-8).

Worci Schlatter, Pixabay

De addig is, ha vendégek, hát *milyen* vendégek vagyunk? Jó vendégek vagyunk-e? Szépen, rendezetten, menyegzős köntösben érkezünk, s mozgunk a Király termeiben, kertjeiben? Szerények és elégedettek vagyunk? Megelégszünk-e azzal, amit kapunk Vendéglátónktól, azzal, amit személyesen nekünk szánt? Vagy elvagyunk, jobb házigazdát remélünk másutt? Szívesen töltjük-e az időt Házigazdánkkal, Mesterünkkel? Meghallgatjuk? Beszélgetünk Vele? Jó társaság vagyunk? Őszinte, nyitott, derűs, tisztelettudó, hálás?

És a többi vendég – velük hogy vagyunk? Tiszteljük őket, megelőlegezzük bizalmunkat, hiszen ők is a Király meghívott vendégei?

Vagy értetlenkedünk: „Hogy tévedhetett ekkorát Vendéglátónk??? Hát nem tudta, hogy... ???”

Van valaminck, amit nem kaptunk? Ugye, nincs? S ha nincs, milyen vendéglátók vagyunk mi magunk, a szőlőmunkások, a bérlők, ha erre kerül a sor? Fogadjuk-e a többi vándort? Kiknek szól vendégszeretetünk? Felismerjük-e a hozzánk közelítőkben az anglyalt (vö. Zsid 13,2)? Továbbajándékozunk, amink van, a hozzánk betérőknek? Híven helyettesítjük-e Házigazdánkat, Barátunkat, Urunkat, Atyánkat, a voltaképpeni vendéglátót addig is, amíg majd visszatér?

Mennyei Atyánk, meghívónk és vendéglátónk!

Hálás szívvel köszönjük túlárado vendégszeretetedet gyönyörű világodban!

Add, hogy méltók legyünk meghívásodra, derűs és boldog vendégeid legyünk!

Köszönjük, hogy mindenben osztottál velünk, és mindent tudtunkra adtál!

Segíts, hogy a te nevedben és a te szeretetteddel fogadjuk a hozzánk közeledőket itt Nálad, itt a Földön!

Adj nekünk értő szívet és engedelmes lelkiületet, hogy szent akaratod szerint munkálkodjunk szőlődben, amíg el nem hívsz örök otthonunkba! Ámen!

ZLINSZKY JÁNOS

KÉRDÉS

1. Milyen „vendégek” vagyunk itt a Földön? Hálások, szerények, derűsek, az utolsó hellyel megelégedők? Tudunk-e gyönyörködni abban, amivel Vendéglátónk körülvesz bennünket? Vigyázunk-e rá?
2. Milyen társaság vagyunk Házigazdánk és a többi vendég számára? Adni vagy kapni igyekszünk megértést, meghallgatást?

Egyéni és rendszerszintű felelősség

*„Eddig az ember magával a természettel küzdött;
mostantól a saját természetével kell megküzdenie.”*

Gábor Dénes, Nobel-díjas magyar fizikus

AZ ÖKOLÓGIAI KÖZGAZDÁSZOK SZERINT A gazdasági növekedés nem tud olyan tempóban kizöldülni, hogy a klímaváltozás súlyosabb következményeit el tudjuk kerülni. Olyan stratégiákon kell gondolkodni, amelyek túlmutatnak a növekedési logikán: miként lehet csökkenteni – tehát nem csupán zöldíteni – a globális energiafelhasználást a klímakatasztrófa elkerülése érdekében. Ezt még nem is kezdtük el igazán komolyan vizsgálni.

A KARANTÉN IDEJÉN SZERZETT MUNKATAPASZTALATOKRA kérdezett rá a Három Királyfi, Három Királynő Mozgalom legújabb, *Home & Office* című kutatása. A cégvilágot meglepte a krízishelyzet, de hatékonyabbá váltak; aki dolgozott már home office-ban, az most is jól bírta. A családbarát cégeknek jobban sikerült motiválni dolgozóikat. A válaszadók túlnyomó többsége úgy érezte, a munkaadója és családja is támogatta őket a home office idején. A válaszadók 68 százaléka, a családbarát cégek dolgozóinak pedig 84 százaléka könnyedén vette az otthoni munkát.

AZ ERDŐK AZ ÜVEGHÁZHATÁSÚ GÁZOK 8,9 százalékát semlegesítik egy évben az EU-ban egy 2014-es adat szerint. Jó lehetőség a természetvédelem tekintetében indokolt élőhely-rekonstrukciós projektek, erdőtelepítések támogatása, kezdeményezése a karbonsemlegesség elérése érdekében.

EURÓPAI PARLAMENT

A ZSIDÓ ÚJÉV ÉS A TEREMTÉS

AZ ŐSZ A ZSIDÓ HAGYOMÁNYBAN a természet körforgásának és a liturgiai évek egyaránt kiemelt pontja: erre az időre esik *ros hasana*, a zsidó újév, amely magában hordozza a kezdetet és a véget is:

1. Agrikulturális szempontból az év végét jelenti, mivel ez a betakarítás, a szüret ideje, az éves munka fáradságainak gyümölcseit az asztalra tehetjük és megünnepelhetjük.

2. Liturgiai szempontból a kezdet és a vég is egyben, lezárjuk az óévet és elkezdjük az újat. A lezárás és az újakezdés egy olyan határpont, amely az év legnehezebb napja, hiszen hagyományunk szerint ezen a napon égi mérlegre állunk. A mérleg pedig nem fizikai súlyfeleslegünket vagy éppen súlyvesztésünket mutatja, hanem az előző évben hozott döntéseink, cselekedeteink kerülnek patikamérlegre. A tét nem kevesebb, mint az, hogy ezen a napon az élet vagy a halál könyvébe írják-e be a nevünket. Eldől, hogy az ember-ember, valamint az ember-Isten közötti etikai koordináta-rendszerben hol is állunk. Az élet és a halál könyve mellett egy harmadik könyvet is említ a hagyomány, ez pedig azoknak a nevéet tartalmazza, akiknek a megítélése nem eldöntött. Az ő dolguk – vélhetőleg többszám első személyben indokoltabb lenne fogalmazni – az, hogy bűnbánattal, belátással és bocsánatkéréssel forduljanak társaik és Isten felé.

3. Kezdeti pont pedig azért is, mert *ros hasana* egyben a világ teremtésének kezdete, az általunk ismert ég és föld születésnapja, fizikai létünk színterének, kereteinek, ökológiai rendszerünk megformálásának kiindulópontja. A megformált világ rendszerében az ember helye relatív: a bölcsek véleménye szerint ellentét feszül abban a tényben, hogy bár Isten az embert a teremtett világ élére helyezte, mégis utolsónak teremtette. Az erre vonatkozó magyarázatokból lássunk néhányat a 139. zsoltár egyik sorának kommentárjaiból. A 139. zsoltár összetett szöveg, de egyben egy alternatív teremtetéstörténet is, és például a középkori kommentárok is a teremtés körüli történetekkel fűzik össze. (A kommentárok forrása: *Vajikra Rabba*, 14. fejezet.)

„*Hátul-elől körülfogtál engem, s kezeidet rám helyezed.*”

(Zsolt 139,5)

Rabbi Jismael ben Tanchum szerint a *hátul-elől* fordítása *utolsó és első*. *Utolsó* – a teremtés szempontjából, *első* – a vétkezők közül. A kijelentés az emberre vonatkozik: ha érdemei vannak – azt mondják –, ő (volt) az első a teremtésben. Ha nincsenek, azt mondják neki: „a szűnyog is előbb volt nálad, a féreg is előbb volt nálad”.

Rabbi Nechemia mondja: az ember (Istent) dicsérni is csak utoljára érkezett: „רופיצו שמר המהב לכו היחה” – *vad és jószág, csúszómászó és madár* (Zsolt 148,10) és csak utána „יכלא לכו ירא יכלמ” – *a világ királyai s minden népe* (ibid. 11).

Rabbi Juda bar Szimon Rabi Jósua ben Levi szerint pedig amikor Isten az embert teremtette, az betöltötte az egész világot, kelettől nyugatig: „ינתרצ סדקו רוחא” és északról délig” (5Móz 4,32). Feje az eget érte: „יפכ ילע תשתו” (Zsolt 139,5b).

A rabbinikus magyarázat szerint az ember és a világ teremtése hátborzongatóan szorosan összekapcsolódik, az első ember betölti a világot, és további magyarázók szerint az első ember teste nem más, mint maga a világ.

Az utolsó magyarázat, amit idézek, Rabbi Jochanané: az ember két világot örökölhet: az evilágot és az eljövendő világot – ha megérdemli. Ha nem, akkor ítélet és elszámolás vár rá (din vechesbon), ahogy írva van: „kezeidet rám helyezed”.

A zsoltármagyarázatok, ahogy a zsidó újév ünnepének gondolatvilága is, egymás mellé helyezik az ember megítélését és a teremtés történetét.

STUROVICS ANDREA

ZÖLD OROSZLÁNOK EGYESÜLET

A ZOE 2020 elején alakult meg. Egyik részről a judaizmus alapelveit egyeztetni össze ökológiai szempontokkal, így kapcsolódva be a különböző felekezetű teremtésvédelmi tematikájú csoportok munkájába, másfelől helyi zöld civil ügyeket karol fel és támogat, amelyeken keresztül egy komplexen vett jól-létet szeretne helyi szinteken elősegíteni. Rav Hillél mondja: „Ha én nem állok ki magamért, ki teszi meg értem? De ha csak magamért állok ki, ugyan mi vagyok?” (Minsa, Pirke Avot 1.14). Valahogy így vagyunk ezzel mi is.

AZ EURÓPAI ZÖLD MEGÁLLAPODÁS TEREMTÉSVÉDELMI SZEMMEL

NEM KÉRDÉS, hogy az ökológiai krízis olyan veszélyt jelent az egész világ számára, amit nem lehet figyelmen kívül hagyni. Folyamatosan halljuk a figyelmeztetéseket és felszólításokat, amelyek azt célozzák, hogy a globális hőmérséklet-emelkedést a párizsi éghajlatvédelmi egyezmény alapján 1,5 °C alatt tartsuk, őrizzük meg a biodiverzitást, és gazdálkodjunk felelősen bolygónk erőforrásaival.

De amikor konkrét cselekvésre kerül a sor, és meg kell húzni a nadrágszíjat, akkor mindig másokra nézünk. Ahogyan a Környezet- és természetvédelmi lexikonnak a fogolydilemmára vonatkozó szócikke kifejti az egyes országok viselkedését, azt látjuk, hogy mindenki igyekszik elkerülni a népszerűtlen megszorító intézkedéseket és korlátozásokat:

„A legtöbbet az az ország nyer, aki nem vesz részt az éghajlatváltozás megelőzésére tett költséges intézkedésekben, hanem azt a többiekre hagyja. Amennyiben a többiek sikeresen csökkentik az üvegházgáz-kibocsátást, nem alakul ki probléma. Viszont ha mindenki így gondolkodik, akkor senki nem teszi meg a szükséges lépéseket, és elkerülhetetlenné válik a katasztrofális globális felmelegedés.” (Környezet- és természetvédelmi lexikon: „Fogolydilemma”, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2002, 362.)

Ennek tükrében egy egészen kivételes kezdeményezés az Európai Zöld Megállapodás (European Green Deal), ami egy egész kontinenst

motivál arra, hogy csökkentse ökológiai lábnyomát, miközben az EU a teljes gazdaságát modern, versenyképes, zöld gazdasággá akarja átalakítani. Az Európai Zöld Megállapodás célul tűzi ki az alábbiakat:

- 2050-re érjük el a klímasemlegességet, vagyis az üvegházhatású gázok kibocsátásának mértéke nettó nulla legyen;
- a gazdaság növekedése függetlenedjen az erőforrás-felhasználástól;
- az átalakulásnak se egyének, se térségek ne legyenek vesztesei (We leave no one behind! - Senkit nem hagyunk hátra!).

A megállapodás szükségességét az elmúlt időszak járványhelyzete is indokolja, ami mögött végsősoron környezeti hatások állnak. Ennek érdekében a hétéves uniós költségvetés és a Next Generation EU eszköz révén rendelkezésre álló, összesen 1,8 billió (ezermilliárd) eurót kitevő pénzüsszeg egyharmada az európai zöld megállapodás célkitűzéseit finanszírozza.

Teremtésvédelmi szempontból az alábbi előnyöket és kérdéseket fogalmazhatjuk meg a megállapodással kapcsolatban:

1. Sokszor vagyunk tanúi annak, hogy az átfogó ökológiai egyezmények szereplői nem azonos lelkesedéssel vesznek részt a környezetvédelmi cselekvésekben. Az egyezmények kapcsán az ökológiai válság csökkentésében motiváltabb közösségek más eszközökkel, például pénzübeli támogatással, politikai engedményekkel vagy diplomáciai erőfeszítésekkel veszik rá a kevésbé motivált, hátrányosabb helyzetű közösségeket a szükséges lépések megtételére. Amennyiben az egész EU eltökélt lesz cselekedni a megállapodásban foglalt célkért, beleértve a széniparban, fosszilis erőforrások bányászatában érdekelt államokat is, akkor ez az összefogás önmagában olyan eredmény lesz, ami meghaladja az önös érdekeket, és a bibliai ökonómia, a közös háztartás felelősségének irányába mutathat.

2. A teremtésvédelmi feladatokat gyakran üzleti-gazdasági alapon tudjuk meghatározni. Bizonyos értelemben a teológiai üdvötn fogalmai is rendelkeznek ilyen gyökerekkel, mint például a megváltás, a megváltó vagy a bűn mint adósság kifejezései. Mind-

azonáltal a bibliai fogalmak meghaladták a szigorúan vett gazdasági dimenziót, és sokkal mélyebb, spirituális értelmet nyertek. Az European Green Deal nagy kérdése, hogy mennyiben tud belülről jövő, a közös otthonunk megőrzéséért tevékenységre ösztönző mozgatórugóvá válni. Képesek leszünk-e elengedni az üzleti érdekeket, a mutatókat és a növekedési kényszert? Mennyire lesz ez a környezetre rezonáló „green”, és mennyire lesz üzleti „deal”? Valóban elérhető-e hosszú távú célját a megállapodásra szánt 600 milliárd euró?

3. Az előző pontból következően a társadalom fogyasztói szemléletének visszaszorítását egy ekkora gazdasági program nagyon nehezen tudja célul kitűzni már csak üzleti logikája miatt is. Hiányzik belőle az a takarékoság, amit a bibliai mértékletesség fogalma ír le. Igazából a zöldenergia-felhasználás és zöld technológiák segítségével az EU igyekszik jobb piaci pozíciót elérni, ami kétségtelenül jobb határfokú és élhetőbb bolygót eredményezhet, de ez a gazdaság akkor is a versenyen alapul. Hogyan lehet a zöld megállapodással a mértékletességet, a fogyasztási kényszer radikális csökkenését fókuszba helyezni?

4. A megállapodás arra ösztönöz, hogy „tisztá energiát” (clean energy) használjunk. Ugyanakkor nem világos, hogy mit is értünk tiszta energián? Európa ebben nem egységes, különösen, ha az atomenergia vagy biomassza használatára gondolunk. Mindkettővel csökkentjük a karbonlábnyomunkat, de más súlyos környezeti hatást váltunk ki. Az atomenergiánál az erőmű kockázata és a nukleáris hulladék tárolása, a biomasszánál pedig a monokultúrák növekedése és a biodiverzitás csökkenése problémás. Ezt a kérdést a megállapodás igyekszik elkerülni, de egyértelmű, hogy ha a „tisztá energia” meghatározása nem történik meg, akkor számos félreértés veszélyeztetheti az együttműködést. Ehhez őszinte és tárgyilagos megbeszélések szükségesek, amelyek a pillanatnyi érdekek fölé emelhetik a résztvevőket.

5. Az, hogy ne legyenek vesztesei a megállapodásnak („Senkit nem hagyunk hátra!”), a szolidaritás és a közös felelősségvállalás szép példája. Az elmaradottabb régiók zöld felzárkóztatására 100 mil-

liárd eurót költenek a megállapodás szerint. Ugyanakkor nem mehetünk el a tény mellett, hogy a lemaradás mind Európán belül, mind világviszonylatban jelentős. Világos, hogy önmagában Európa a környezeti válságot nem tudja megoldani, és a klímaváltozás hatásai nem fogják kikerülni a klímasemleges kontinenst, de Európa talán példát mutathat. Amellett, hogy senkit nem hagyunk hátra, tudunk-e elől járni abban is, ahogyan Jézus a hátrahagyottakhoz viszonyult: lehajolt hozzájuk, közösséget vállalt velük? Vagy ahogyan Pál mondja: „Mi erősek pedig tartozunk azzal, hogy az erőtlének gyengeségeit hordozzuk, és ne a magunk kedvére éljünk” (Róm 15,1). Ha ez nem történik meg, akkor ez a megállapodás könnyen a fentiek és lentiek, a gazdagok és a szegények közötti szakadék zöldített status quo-ja lehet.

A megállapodás fő jelmondata a „just transition”, azaz a méltányos átmenet a zöld gazdaságba. Valóban elérhető pusztán egy átmenettel a zöld kontinens? Ennek megvan az a veszélye, hogy a jelenlegi iparágazatok ugyanolyan fogyasztói logika mellett működnek tovább, csak zöld köntöst vesznek fel. Ebből egy sajátos makroöko-biznisz alakulhat ki, ami a fogyasztói logika és mohóság zöldített változata lesz. Valóban nincs szükség mértékletességre? Az angol nyelv szójátékával a fentiek alapján elmondhatjuk, hogy „just transition is unjust, if it is just a transition”, azaz a méltányos átmenet méltánytalan, ha az csak egy átmenet! Imádkozzunk azért, hogy az átmenet mellett az egyes emberek és közösségek radikális megtérése is bekövetkezzen, ami kihat közös otthonunkra!

KODÁCSY TAMÁS

SEASON OF CREATION 2021

IMÁDSÁG

*Mindenek Teremtője,
Aki Atya, Fiú, Szentlélek szeretetközössége vagy:
Hálásak vagyunk neked,
hogy szereteted kiáradásával megteremtetted bolygónkat,
hogy otthona legyen minden lakójának.
A te Szent Bölcsességed által élőlények
változatos sokaságát hozta elő a Föld,
betöltve a föld mélyét és a föld színét, a vizeket és az eget.
A teremtés minden porcikája magasztal téged létével,
amint egymásról gondoskodnak
az élet hálójában betöltött szerepük szerint.*

*A zsoltárossal énekeljük dicséretedet,
hogy a te hajlékodban „még a veréb is otthont talál magának,
és a fecske is rakhat fészket, ahova fiókáit helyezheti”.
Nem felejtjük, hogy arra hívtad az embereket,
hogy teremtményeid méltóságát tisztelve őrizzük a kertet,
s oltalmazzuk azok helyét az élet gazdag rengetegében, itt a Földön.*

*Megvalljuk és bánjuk, hogy hatalomakarásunk
túlhajszolja és kimeríti a bolygót,
hogy fogyasztásunk nincs összhangban
a természet megújulásának ritmusával.
Az élőhelyek egyre-másra válnak terméketlenné,
vagy tűnnek el egészen.*

Fajok halnak ki, élő rendszerek mennek tönkre.
Ahol valaha korallzátonyok, földalatti járatok, hegycsúcsok és óceáni
mélységek hemzsegték az életformák szövevényes gazdagságától, ott
sivatagok tátonganak üresen,
mintha meg sem történt volna a teremtés.
Embereket, családokat űz ki helyükből
a létbizonytalanság és az erőszak,
akik békességet keresve bolyonganak a világban.
Állatok menekülnek a tüzek, az erdőirtás és az éhezés elől,
kószálva keresnek új élőhelyet, hogy otthont találjanak
kicsinyeiknek, és túlélhessenek.

Most, a teremtés időszakában azért imádkozunk,
hogy teremő Szavad fuallata indítsa meg szívünket,
ahogy az születésünk és keresztségünk vízében is történt.
Ruházz fel minket hittel, hogy kövessük Krisztust igazi helyünkre
a szeretett közösségben.
Világosíts meg bennünket kegyelmeddel,
hogy készségesen feleljünk neked,
amikor szövetségre és a közös otthonunkról való
gondoskodásra hívsz el minket!
Vidítsd fel szívünket, amikor a ránk bízott világot műveljük és őrizzük,
hogy tudatában legyünk annak,
hogy a te Szent Lelkeddal együtt vehetünk részt
a Föld színének megújításában,
mindnyájunk otthonának megoltalmazásában.
Jézus nevében, aki eljött, hogy örömhírt hirdessen
minden teremtménynek.

Ámen!

[https://seasonofcreation.org/wp-content/
uploads/2021/05/2021-SOC-Prayer.pdf](https://seasonofcreation.org/wp-content/uploads/2021/05/2021-SOC-Prayer.pdf)

HÁLAADÁS A FÖLDÉRT

*Teremtőnk,
aki teremtményeid éltetője és ereje vagy,
áldunk és tisztelünk téged!
Hallgass meg minket, gyermekeidet!
Tiszteljük a te Szent Lelkedet, aki megújítja a világot,
és arra hív, hogy gondot viseljünk teremtet világodra,
a Föld minden táján, keleten, délen, nyugaton és északon.
Meg akarjuk élni feladatunkat,
amivel az élet körforgásában megbíztál bennünket.
Jöjj, Hatalmas Lélek, hiszen a te nevedben gyűltünk össze!*

(A következő imádság elmondása közben mindannyian forduljunk a négy égtáj felé. Először kelet felé forduljunk, majd forduljunk tovább minden egyes imádság alkalmával az óramutató járásával megegyező irányba.)

Forduljunk kelet felé:

*Áldott legyen a pirkadat helye,
ahol a szépség jön el reggelente,
ahol aki keres, meghallhat téged áldott napjaink születésekor.
Akik tisztelik az életet maguk körül és önmagukban,
mindnyájan fénnnyel és dicsőséggel tündökölnék majd,
amikor újra eljön Krisztus, a mi Hajnalunk.
Fohászkodjunk:
Jöjj, Szentlélek, jöjj!*

Forduljunk dél felé:

*Délen, a növekedés helyén bölcsességet hordoz a Föld,
a haldoklás fájdalmas énekét és a születés örömteli dalát.
Amint a Föld adja életerejét, táplálja gyermekei szíve dobbanását,
úgy mi is megadjuk a tiszteletet a szent Földnek, amely minket hordoz.
Fohászkodjunk:
Jöjj, Szentlélek, jöjj!*

Forduljunk nyugat felé:

*Láthattuk a szolgák szolgáját, mindenki szolgáját,
aki megszületett, és az örömhírt meghirdette nekünk.*

*Vezérelj bennünket, Urunk, minden napnyugtakor,
és tölts el a te békességeddel!*

Fohászkodjunk:

Jöjj, Szentlélek, jöjj!

Forduljunk észak felé:

*Teremtő Istenünkre tekintünk,
aki hóval, széllel és esővel tisztítja Földünket.*

*Jézusra tekintünk, aki eltölt határtalan irgalmával és kegyelmével,
és minden embert szeretettel ölel át.*

A Szentlélekre tekintünk, aki ihletet ad nekünk.

Fohászkodjunk:

Jöjj, Szentlélek, jöjj!

ADAPTÁCIÓ, CELEBRATING CREATION:
HONORING INDIGENOUS PEOPLE,
KELLY SHERMAN-CONROY, ELCA

[https://seasonofcreation.org/wp-content/
uploads/2021/05/2021-SOC-Ecumenical-
Prayer-Service.pdf](https://seasonofcreation.org/wp-content/uploads/2021/05/2021-SOC-Ecumenical-Prayer-Service.pdf)

3. oldal

SIRALOM / LAMENTÁCIÓ

„»ÁLDOTT LÉGY, URAM« – énekelte Assisi Szent Ferenc. Ezzel a gyönyörű himnusszal arra emlékeztetett minket, hogy közös otthonunk olyan, mint egy nővér, akivel osztozunk a létben, és olyan, mint egy szép anya, aki karjába zár minket: »Áldott légy, Uram, földanya-nővérünkért, ki fenntart és ellát minket, gyümölcsöket terem, színes virágokat és füvet!« Ez a nővér kiált a miatt a kár miatt, amelyet az

Isten által beléje helyezett javak felelőtlen használatával és a velük való visszaéléssel okozunk neki. [...] Ezért a legelhagyatottabb és legsanyargatottabb szegények közé sorolhatjuk a mi elnyomott és elpusztított Földünket, amely »sóhajtozik és vajúdik« (Róm 8,22).”

FERENC PÁPA: LAUDATO SI', 1-2.
(TŐZSÉR ENDRE FORDÍTÁSA)

JÉZUS KRISZTUS NEM TALÁLT HAJLÉKOT, ahol lehajthatta volna a fejét. Az uralkodás iránti vágyunk miatt emberi családok milliói kényszerülnek elhagyni otthonukat. Sokan nem jutnak tiszta vízhez, nincs hozzáférésük egészségügyi ellátáshoz és emberhez méltó személyes higiéniához.

*Kegyelmezz nekünk a Föld
és minden rajta lévő teremtményed kedvéért!*

A FÖLD RÓKÁINAK ÉS AZ ÉG MADARAINAK van helyük, amit otthonnak hívnak. Mivel mi kizsákmányoljuk és elhasználjuk a szárazföldet, a talajt, a vizet és a levegőt, ezért az életteret meggyalázzuk, és fajok millióinak többé nem lesz otthona.

*Kegyelmezz nekünk a Föld
és minden rajta lévő teremtményed kedvéért!*

AZT AKAROD, hogy általunk nyerjen áldást minden ember a Földön. Mi azonban kizsákmányoljuk a teremtés ajándékait, őslakosok hazáit pusztítjuk el, és akik szorosan együtt élnek a Földdel, elvesztik a létalapjukat és kultúrájukat.

*Kegyelmezz nekünk a Föld
és minden rajta lévő teremtményed kedvéért!*

A KICSINY MUSTÁRMAG NÖVEKEDÉSE ÁLDÁS, mert oltalmat biztosít sokaknak. De mi magunknak keresünk biztonságot, a közös gondoskodás és a teremtmény társaink irányába tanúsított hűséges vendégszeretet helyett.

*Kegyelmezz nekünk a Föld
és minden rajta lévő teremtményed kedvéért!*

*Emlékezzünk, hogy „megformálta az Úristen az embert a föld
porából” (1Móz 2,7). Testünk a föld alkotóelemeiből készült,
a föld megszentelt levegőjét lélegezzük be, életet és felfrissülést
nyerünk az ő vizeiből. Halljuk ezt mint ígéretet és elhívást.
Fordíts el minket, ó, Isten, attól a vágyunktól,
hogy kitepjük magunkat otthonunkból, a kertből!
Szabadíts meg rosszra hajló akaratunktól,
hogy uralkodjunk a Föld felett!
Hívj el bennünket újra, hogy műveljük és őrizzük világodat!
Rendezz minket igazságos kapcsolatokba,
amelyek gyógyítanak és fenntartanak!
Világosíts fel bennünket a te Lelked által,
hogy megújítsuk a Föld színét
és védelmezzük mindannyiunk otthonát!*

Ámen.

[https://seasonofcreation.org/wp-content/
uploads/2021/05/2021-SOC-Ecumenical-
Prayer-Service.pdf](https://seasonofcreation.org/wp-content/uploads/2021/05/2021-SOC-Ecumenical-Prayer-Service.pdf)

4. oldal

HITVALLÁS

*A Teremtőhöz tartozunk, a Teremtő tulajdona vagyunk, aki saját
képére alkotott minket.
Istenben lélegzünk, Istenben élünk, és Istenben osztozunk az életen
minden teremtménnyel együtt.
Jézushoz tartozunk, Istenhez és emberhez, aki meghívott, hogy
kövessük.
Őbenne Isten lélegzik, őbenne Isten él, általa megbékélt velünk Isten.
A Szentlélekhez tartozunk, aki új életet ad és erősíti a hitünket.*

*A Lélekben a szeretet lélegzik, a Lélekben él az igazság, az Isten fuvallata mindig mozgat bennünket.
A Szentháromsághoz tartozunk, aki három személyű és egyetlen.
Mindannyian Istenben formáltattunk, mindannyian megváltást nyertünk Krisztusban, mindannyiunkat a Lélek egyesít.
Mindnyájan a Földhöz, közös otthonunkhoz tartozunk.
„Az Úré a Föld és minden, ami betölti”!*

PER HARLING

<https://seasonofcreation.org/wp-content/uploads/2021/05/2021-SOC-Ecumenical-Prayer-Service.pdf> 5. oldal

ÁLDÁS

AZ ISTEN, aki életre hívta a teremtés táncát, aki csodálta a mezők liliomait, aki a káoszból rendet alakít, vezessen minket, hogy átformáljuk a szíveinket és az egyházat, hogy Isten dicsőségét tükrözzük a teremtésben.

<https://seasonofcreation.org/wp-content/uploads/2021/05/2021-SOC-Ecumenical-Prayer-Service.pdf> 8. oldal

CTBI ECO-CONGREGATION PROGRAMME
FORDÍTOTTA: KOLONICS PATRICIA ÉS ZLINSZKY JÁNOS

84. ZSOLTÁR – SÓVÁRGÁS A TEMPLOM UTÁN [RÚF]

A karmesternek: „A szőlőtaposók” kezdetű ének dallamára. Kórah fiainak zsoltára.

Mily kedvesek a te hajlékaid, ó, Seregek Ura! Sívárogoz, sőt eleped a lelkem az Úr udvarai után. Testem és lelkem ujjongva kiált az élő Istenhez. Még a veréb is talál házat, és a fecske is fészket, ahova fiókáit helyezi oltáraidnál, Seregek Ura, királyom és Istenem! Boldogok, akik házában laknak, szüntelenül dicsérhetnek téged! (Szela.) Boldog az az ember, akinek te vagy ereje, aki a te utaidra gondol. Ha a Síralom völgyén mennek is át, források völgyévé teszik azt, az őszi eső is elárasztja áldásával. Újult erővel haladnak, és megjelennek Istennél a Sionon. Uram, Seregek Istene, hallgasd meg imádságomat! Figyelj rám, Jákób Istene! (Szela.)

Istenünk, pajzsunk, nézz ránk, tekints fölkedved személyére! Bizony, jobb egy nap a te udvaraidban, mint máshol ezer. Jobb az Isten háza küszöbén állni, mint a bűnösök sátraiban lakni. Mert nap és pajzs az Úr, kegyelmet és dicsőséget ad az Isten. Nem vonja meg javait az Úr azoktól, akik feddhetetlenül élnek. Seregek Ura, boldog az az ember, aki benned bíz!

91. ZSOLTÁR – AZ ÚR BIZTOS MENEDÉK [RÚF]

Aki a Felséges rejtekében lakik, a Mindenható árnyékában pihen, az ezt mondhatja az Úrnak: Oltalmam és váram, Istenem, akiben bízom! Mert ő ment meg téged a madarász csapdájától, a pusztító dögvésztől. Tollaival betakar téged, szárnyai alatt oltalmat találsz, pajzs és páncél a hűsége. Nem kell félned a rémségektől éjjel, sem a suhanó nyíltól nappal, sem a homályban lopódzó dögvésztől, sem a délben pusztító ragálytól. Ha ezren esnek is el melletted, és tízezren jobbod felől, téged akkor sem ér el. A te szemed csak nézi, és meglátja a bűnösök bűnhődését. Ha az Urat tartod oltalmadnak, a Felségest hajlékodnak, nem érhet téged baj, sátradhoz közel sem férhet csapás. Mert megparancsolja angyalainak, hogy vigyázzanak rád minden utadon, kézen fogva vezetnek téged, hogy meg ne üsd lábadat a kőben.

Eltaposod az oroszlánt és a viperát, eltiprod a fiatal oroszlánt és a tengeri szörnyet. Mivel ragaszkodik hozzám, megmentem őt, oltalmazom, mert ismeri nevemet. Ha kiált hozzám, meghallgatom, vele leszek a nyomorúságban, kiragadom onnan, és megdicsőítem őt. Megelégitem hosszú élettel, gyönyörködhet szabadításomban.

46. ZSOLTÁR – ERŐS VÁR A MI ISTENÜNK [RÚF]

A karmesternek: Kórah fiaié. Ének magas hangra.

Isten a mi oltalmunk és erősségünk, mindig biztos segítség a nyomorúságban. Azért nem félünk, ha megindul is a föld, és hegyek omlanak a tenger mélyébe; ha háborognak és tajtékoznak is vizei, és tombolásától megrendülnek a hegyek. (Szela.) Egy folyó ágai örvendeztetik Isten városát, a Felségesnek szent hajlékait. Isten van benne, nem inog meg, megsegíti Isten reggelre kelve. Népek háborognak, országok inognak, ha az Úr mennydörög, megretten a föld. A Seregek Ura velünk van, Jákób Istene a mi várunk. (Szela.) Jöjjetek, lássátok az Úr tetteit, aki bámulatos dolgokat művel a földön. Háborúkat szüntet meg a föld kerekiségén, íjat tör össze, lándzsát tördel szét, harci kocsikat éget el. Csendesedjetek el, és tudjátok meg, hogy én vagyok az Isten! Magasztalnak a népek, magasztal a föld. A Seregek Ura velünk van, Jákób Istene a mi várunk. (Szela.)

SZERKESZTETTE: KOLONICS PATRICIA

FELADATOK GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI ALKALMAKRA

1. Az otthon mint a bizalom és biztonság helye

KICSIKNEK: Jézus családja is minta lehet számunkra, a benne megjelenő alapértékekre mutat rá ez a kicsiknek készített tankocka is: <https://learningapps.org/display?v=p6wuuu4tt21>

A tankocka megoldása után megbeszélhetjük és kiemelhetjük az igaz állítások értékét (figyelve a jelenlévő gyermekek hátterére).

NAGYOKNAK: Milyen alapokon áll az a ház, amely a szeretet, bizalom, megbocsátás, szolidaritás, hűség és szolgálat értékeire épül?

A résztvevők építsenek egy toronyházat hét „téglából”. A4-es papírlapokra írjuk fel az itt szereplő értékeket, majd tegyünk oda egy üres lapot is, hogy egy további értéket még megnevezhessenek. A cél, hogy a végén a csoport számára legfontosabb érték kerüljön legfelülre mint biztos alap, és felfelé haladva pedig a választásuk szerint most kevésbé fontos értékek.

A játék menete: Minden egyes résztvevő építse meg gondolatban a saját házát, írjon egy hetes listát a fenti 6+1 érték alapján úgy, hogy a számára legfontosabb érték 6 pontot, a következő 5 pontot, a következő 4 pontot stb. kapjon. Amikor elkészültek az egyéni listák, össze-sítsük a pontokat, hogy melyik érték hány pontot kapott. Egyszerűen írjuk egy összesítő lapra praktikusán egymás alá az érté-

keket, melléjük pedig a résztvevők által adott számok kerüljenek. Értékenként kérdezzük az adott pontokat. Ezek összesítése után „megépül” egy ház.

Majd írjuk fel azokat az értékeket, amiket az üres helyre írtak, és válasszák ki, milyen érték kerüljön a hetedik téglára. Ezután kérjük meg a résztvevőket, hogy a közösen megépített házhoz képest ismerlessék, hol van eltérés az eredeti „tervükhöz” képest. Indokolják választásukat, és vitassák meg a többiekkel gondolataikat a családban felsorolt értékek helyéről. A megbeszélés után keressék meg a hetedik téglá helyét. Ha a beszélgetés után változik a véleményük, újra is pontoszhatnak, és újra is építhetik a házat.

2. Otthon vagyunk-e Isten világában?

KICSIKNEK: Építsünk építőjátékokból egy kis várost. Minden gyereknek legyen saját háza.

Mutassunk be egy legófigurákból vagy kicsi bábukból álló családot, és kérjük meg a gyerekeket, hogy építőjátékokból építsenek számukra otthont.

NAGYOKNAK: A csoport feladata, hogy közösen tervezzen egy családi házat egy képzeletbeli családnak. A családban öten élnek: nagymama (70 éves), apa (45), anya (42), Pisti (17), Zoé (15). Készítsék el a ház alaprajzát. Vitassák meg, mi mindenre van szüksége egy családnak, hogyan kellene jól kialakítani a tereket ahhoz, hogy igazán otthonos legyen számukra.

3. Az első otthon – szüleim kertje és az édenkert

Kicsiknek: „Az én kis kertem” – Milyen lenne a te kis kerted? Milyen zöldségeket és gyümölcsöket fogyasztanál szívesen?

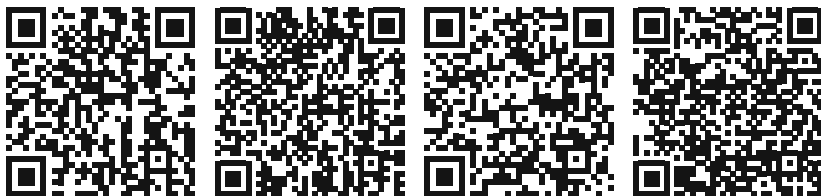
Tegyünk ki kosarakba zöldségeket, gyümölcsöket. (Akár műanyag vagy plüss változatban vagy akár fotókat is.) Beszéljük meg,

melyiket lehet egy magyarországi kertben is termesztteni, melyiket kell külföldről vásárolni. Majd rajzolják meg a saját kiskertjüket.

NAGYOKNAK: „Az én kis kertem” – Milyen lenne a te kis kertet? Válassz négy zöldséget vagy fűszernövényt és négy gyümölcsöt, amit szívesen ültetnél a saját kiskertedbe. Nézz utána, mikor kellene ültetned, mekkora helyre lenne szükséged, mennyi munkád lenne vele, és mikor szüretelhetnél. Segítségként kertészeti és vetőmag-webáruházakban való böngészést javasolunk.

A kert tervezéséhez néhány online kerttervező program:

- <https://www.gardena.com/hu/elet-a-kertben/kerttervezo/>
- <http://www.szoftverbazis.hu/szoftver/virtual-garden-3d-free-XN11.html>
- <http://www.smallblueprinter.com/garden/trial/index.html>
- https://www.gardeners.com/how-to/kitchen-garden-planner/kgp_home.html (kifejezetten konyhakerthez)

EGYSÉG

JÁTÉKJAVASLAT: Egy széleskörben ismert játék a „Bogozd ki a csomót!” című játék, melyben az újra megtalált egység válik átélhetővé. A csoport egy tagja kilép, és hátat fordít a többieknek, akik egy kört alkotva szorosan egymás mellé állnak, majd csukott szemmel megfogják egymás kezét. A kibogozó ekkor lép vissza a csoportba, és irányítja a többieket, hogy – a kezük elengedése nélkül – átbújásokkal, felemelésekkel, átlépésekkel megpróbálja helyreállítani az eredeti kört.

4. Az otthon a játék és a kísérletezés helye

KICSIKNEK: Készítsünk játékot otthoni hulladékból. Például vegyünk egy PET-palackot, vágjuk el a kupak felől nézve kb. az egy-harmadánál. Kössünk a kupakhoz egy zsinórt, melynek a másik végére egy nagyobb méretű fagyöngyöt vagy golyót kötözzünk, ezzel készen is van a játék. A feladat: tartsuk úgy a kezünkben a palackot, mint egy tölcsért, lendítsük meg a zsinóron lógó golyót úgy, hogy az a tölcsérbe kerüljön.

NAGYOKNAK: Nyomtassuk ki előzetesen Somodi Zoltán templom-makettjét (<http://papirmakettssomodi.blogspot.com/2013/02/templom-1994.html>), vágjuk ki a modell részeit (max. 10 db), és a tervezett számú kiscsoporttal (vagy résztvevővel) azonos számú borítékba rejtjük el a kivágott részeket. Ez lesz majd a nyeremény a csoportok számára.

Rendezzünk kvízzjátékot a fenntartható fejlődés témaköréből.

Az a személy, illetve csoport amelyik 3–5 helyes választ ad, kap egy borítékot. Megvárjuk, míg kibontja, és szembesül vele, hogy ez valaminek a részlete. Majd közöljük, hogy egy csoport csak egy borítékot kaphat, a többi részlet a többi borítékban van.

A versenyhelyzetből együttműködésre kell váltani ahhoz, hogy a közösség meg tudja szerezni az összes borítékot, összerakja a részeket, és fel tudják építeni a templomot.

A játék kapcsán beszélgethetünk arról, hogy könnyű vagy nehéz a versenyhelyzetből egy másfajta működésmódra váltani.

5. Világ, ami hat az otthonra – otthon, ami hat a világra

KICSIKNEK: Eszközigény: legófigura típusú figurák vagy társasjáték-bábuk és dominó.

Adjunk nevet minimum két bábunak, és mutassuk is be őket. Az egyik báburól mondjuk el, hogy a szomszéd településen él, a második pedig egy távoli országban. Állítsuk sorba a dominókat úgy, hogy a kezdő dominó előtt a szomszéd településen élő bábu álljon, a végére pedig a távoli országban élő állítsuk. Beszélgessünk a gyerekekkel arról, hogy ők mi mindent tudnak megtenni azért, hogy egy tisztább világban éljünk. Például szelektív hulladékgyűjtés? Majd mondjuk el, hogy a kezdő dominó előtt álló bábu egyáltalán nem figyel a környezetére, és nézzük meg mi történik körülötte. Indítsa el a dominósort, ami majd feldönti a sor végén álló bábut is. Ezzel szemléltethetjük, hogy a rossz döntéseink másokra is hatással vannak. Majd megbeszélhetjük, hogy hogyan lehet mindezt elkerülni.

NAGYOKNAK: A vezető megkéri a játékosokat, hogy üljenek körbe. Elmondja, hogy egy játékot fognak játszani, melynek szereplőit véletlenszerűen választják ki. Nem árulja el, kik lesznek a szereplők, a kezében lévő információs kártyákon szerepelnek majd a játékosok számára fontos tudnivalók. A játékvezető egy palackot helyez a kör közepére, megpörgeti, majd akire a palack kupakja mutat, az kapja az első információs kártyát. A többiek kiválasztása is így történik.

Az információs kártyákon szereplő adatok:

1. Nyugat-Európában élsz, a háztartásotokban az egy főre jutó lakóterület 60 m^2 . A házatokat elektromos árammal fűtitek. Semmilyen víztakarékos megoldást nem alkalmaztok, hiszen van elég vizetek, jut bőven mindenkinek. Nem főztök otthon, az ételt mindig rendelitek, és mindennap esztek húst, hiszen anélkül el sem tudjátok képzelni az életet. A világhálónak köszönhetően internetes vásárlásaitok során rengeteg terméket külföldről is be tudtok szerezni, így napi szinten éltek ezzel a lehetőséggel. A szelektív hulladékgyűjtést macerásnak érzitek, ezért ilyesmivel egyáltalán nem foglalkoztok.

2. Magyarországon élsz, a háztartásokban az egy főre jutó lakóterület 40 m². A házatokat megújuló energiával, fával fűtitek. Víztakarékos megoldást is alkalmaztok, víztakarékos vécét és víztakarékos csapot használtok. Hétvégenként otthon főztök, az ételt hétköznaponként rendelitek, és nem mindennap esztek húst. A pandémia idején a világhálónak köszönhetően internetes vásárlásaitok száma megnőtt, de a járványhelyzet enyhülésével igyekeztek inkább személyesen vásárolni lehetőségekhez mérten helyi terméket. A hulladék szelektálása a napi rutinotok része.

3. Magyarországon élsz. A háztartásokban az egy főre jutó lakóterület 20 m². A házatokat megújuló energiával, fával fűtitek. Víztakarékos megoldást is alkalmaztok, víztakarékos vécét és víztakarékos csapot használtok. Mindennap otthon főztök, nem esztek naponta húst. A pandémia idején a világhálónak köszönhetően internetes vásárlásaitok száma megnőtt, de a járványhelyzet enyhülésével igyekeztek inkább személyesen vásárolni lehetőségekhez mérten helyi terméket. A hulladékot szelektíven gyűjtitek, de már a vásárlásnál arra törekedtek, hogy minél kevesebb hulladékot vigyetek haza.

2050-ben járunk Vízváró városában, az egykori Hollandia területén. 2020-ban már érzékelték a településen a tengerszint emelkedését, de viharsorompókat hoztak létre, víztározókat létesítettek, hogy minden csepp vizet visszapumpáljanak a tengerbe. Ám a világ lakosságának fenntarthatatlan életmódja miatt mára teljesen átalakult a település élete, nem véletlenül emlegetik vízre átépített városnak. Rengeteg áldozatot követeltek az elmúlt évek viharai, amikor az átépítés mellett döntve sikerült nagyobb biztonságba helyezni a lakosságot. Csodaként élték meg mindezt, mint ahogyan az időgépet is, amivel üzenetet tudnak küldeni a múltba. Ezt az üzenetet adom ma át nektek: „Kedves elődeink! Ha nem fogtok fenntarthatóbb életmódot folytatni, ha nem csökkentitek az ökológiai lábnyomotokat, akkor teljesen ellehetetlenítitek az utódaitok életét. Emelkedni fog a világtenger vízszintje, és víz borítja majd az alacsonyabban fekvő

lakott területeket. Ne a félelem irányítsa a tervezéseket, hanem a számításaitok. Készítsetek egyéni terveket, hogy min tudnátok változtatni az életetekben!”

Ezek után mutatkozzanak be az információs lapok „gazdái” és hasonlítsuk össze életvitelüket. Beszéljük meg szükséges-e változásokat eszközölni az életükben? Milyen irányok lehetnek jók. Beszéljük meg vagy szituációs játékkal játszunk el, hogy milyen módszerekkel lehet meggyőzni azokat, akik nem érzik saját felelősségüket a változás elősegítését, és nem gondolnak bele, hogy a személyes döntésük hatással van az egész közösség, az egész emberiség sorsára.

6 ■ Lehet-e globális az otthon?

KISIKNEK: Gyűjtsünk össze néhány otthon használatos tárgyat, tegyük egy kosárba, jelöljük magunknak a tárgy származási helyét. A foglalkozás során egyesével emeljük ki ezeket a kosárból, és keressük meg egy térképen (akár kivetítve: például <http://www.terkepek.net/vilagterkepdomborzati.jpg>), földgömbön a termék származási helyét. Találgasunk, hogy mivel szállíthatták ide ezt a terméket. Jelöljük repülővel (tengeren át is utazott), teherautóval (kontinensen belül: Európa és Ázsia) vagy gyalogossal (helyi termék) a távolságot. (A jelölések számával lehet még árnyalni)

Ezek után tegyék sorba a gyerekek a tárgyakat a jelölések szerint, lássák meg, honnan származnak otthon található tárgyaink.

A játék másik változata: a kosár elé tegyünk ki egy repülőt, egy teherautót és egy gyalogost ábrázoló képet. (Ha van játékreplőnk, játékteherautónk és babánk, az még jobb.) Egyesével kérjük önként jelentkező gyerekeket, akik kivesznek egy-egy tárgyat a kosárból.

Keressük meg a tárgyak származási helyét a térképen, majd állapítsa meg a gyerek, hogy gyalog is beszerezhető, vagy autóra is szükség van a beszerzéséhez, vagy repülő (vagy hajó) nélkül el sem juthatna hozzánk. Eszerint helyezze a tárgyat a megfelelő ábra elé. A végén nézzük meg, hogy a kosárból kivett tárgyak milyen távrolól érkeztek hozzánk.

NAGYOKNAK:

1. Nézzenek körül a saját szobájukban – hány helyszínt tudnak megnevezni, ahonnan a szobában levő bútorok, tárgyak, ruhák stb. származnak. Mi határozza meg a vásárlási szokásaikat? Milyen szempontok mentén választanak?

2. Készítsen a csoport listát, milyen internetes oldalakon vásároltak már. Rendeltek-e már termékeket külföldről? Honnan? Miért ezt a vásárlási formát választották? Ha olcsóbban jutnak hozzá külföldi termékekhez, mi lehet az ára ennek? (Konkrét példa lehet akár a ruháink származási helye is. Elgondolkodtató lehet ez a két perces kisfilm is: <https://www.youtube.com/watch?v=5GS97eOvg-M> vagy ez a tíz perces film: Az olcsó divat valódi ára! A ruhaipar és ami mögötte van! – YouTube, mely rámutat arra, hogy milyen drága életek vannak az olcsó termékek mögött.)

Készítsenek plakátot arról, milyen szempontokat érdemes szem előtt tartani saját vásárlási szokásaik kialakítása során.

3. Mindenki kiválaszt otthon három tárgyat magának, amit elhoz magával az alkalomra. Az alkalmon próbálják kitalálni a származási helyét, illetve megnézik az internet segítségével, honnan és hogyan lehetne beszerezni ezeket a tárgyakat.

7. Vendégségben itthon

KICSIKNEK: Rendezzünk kis szeretetvendégséget, majd beszéljük meg a gyerekekkel, mit gondolnak, hogyan kerültek ide az ételek, italok. Mutassunk rá arra, hogy minden, ami itt van, ajándék.

NAGYOKNAK: Szervezzünk szeretetvendégséget. Figyeljünk oda az ételekre, italokra. Helyi termék, hazai termék, csomagolás, tálalás. Előzetesen csomagoljunk be díszesen egy kartondobozt és helyezzünk el benne egy borítékot, a borítékban egy üres papírt, mellette egy üzenetet: „Az életed ajándék. Amid csak van, Istentől kaptad. Csak Isten tudja és te magad, hogy mennyi mindent írhatnál erre a papírra, amiért hálát adhatsz. Van valamid, amit nem az Istentől kaptál?”

Az elején mondjuk el, hogy az étkezés végén fogjuk kibontani az asztalon levő ajándékot. Egy önként jelentkező bontsa ki, majd

olvassa fel az üzenetet. A résztvevők próbáljanak meg példákat hozni, hogy mi mindent írhatnának a papírra.

(Lehet saját készítésű dobozt is használni, akkor érdemes kereszt alakú sablonból hajtogatni a dobozt és a végén kinyitni, utalva Krisztus keresztjére, hiszen Krisztusban kaptuk a legnagyobb ajándékot.)

Énekjavaslat a téma feldolgozásához: Későre jár...

Későre jár, elég volt már a napnak terhét hordani,

a sok üres szót mondani,

későre jár, az otthon vár.

Oly gyorsan szállnak napjaim,

hiába telnek éveim – ó igen.

Refrén

Öröklakásom nincs nekem

ahol Te vagy ott a helyem – ó igen!

Refrén

S ha véget ér majd életem,

tudom, hogy vár rám Istenem! – ó igen!

Refrén

FELNŐTTEKKEL: Készítsünk receptgyűjteményt, majd a környékbeli termelők által elérhető termékek felhasználásával állítsuk össze egy szeretetvendégség menüjét.

ZSÓRI-MENTS ORSOLYA

Károli Gáspár
Református Egyetem

NAPHIMNUSZ
TEREMTÉSVÉDELMI EGYESÜLET

Kiadja:

Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa

Felelős kiadó:

Fischl Vilmos

Borítófotó:

Chetoui-Tírászi Amina, a soproni Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola tanulója. A rajz címe: *József és Mária útja számmal*, mely az Oikosz – Közös Házban Élünk projekt keretében a *Találkozásom a Biblia élővilágával* című iskolai rajz- és fotópályázatra beküldött alkotás.

Fotók forrása:

Pixabay

Olvasószerkesztés:

Vida Márta

Borítóterv és tördelés:

Vida József

A kiadvány újrahasznosított papírra készült.

TEREMTÉSHETI TÉMÁK (2009–2020)

2009: A HÉT NAP CSODÁJA

2010: KÖRKÉP A FÖLDRŐL – KÖRKÉP AZ EMBERISÉGRŐL

2011: ÚJRAHASZNOSÍTÁS

„...*hogy semmi ne menjen kárba*” (Jn 6,12)

2012: JÉZUS ÉS A TEREMTETT VILÁG

„...*úgy szerette Isten a világot...*” (Jn 3,16)

2013: „Nézd, itt a víz!” (ApCsel 8,36)

2014: „Őrizd meg a rád bízott kincset!” (1Tim 6,20)

2015: ÉGHAJLATI IGAZSÁGOSSÁG

„...*egy gazdag meg egy szegény*” (2Sám 12,1)

2016: A SZELÍDEK ÖRÖKSÉGE

„*Boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet.*” (Mt 5,5)

2017: ÖKOLÓGIAI MEGTÉRÉS

„...*úgy szerette Isten a világot,
hogy egyszülött Fiát adta.*” (Jn 3,16)

2018: KÖZÖSSÉGBEN A TEREMTETETT VILÁGÉRT

„*Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek
az én nevemben, ott vagyok velük.*” (Mt 18,20)

2019: HÁLA ÉS FELELŐSSÉG

„*Örüljete az Úrban mindenkor! Ismét mondom örüljete!
A ti szelídségeitek legyen ismert minden ember előtt!
Az Úr közel! Semmiért se aggódjatok, hanem imádságban
és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseiteket
Isten előtt.*” (Fil 4,4–6)

2020: TEREMTŐ BIZONYTALANSÁG

„*A remény nem csal meg*” (Rm 5,5a)

Isten közös otthonunkra (oikosz) irányuló gondviselése nemcsak azokban a természeti törvényekben valósul meg, amelyet Isten dolgaink és létünk szabályozásában adott elénk, hanem abban is, hogy a törvényadó a törvények alá került, hogy betöltse a törvényt. Isten legnagyobb gondviselése irántunk éppen az, hogy hozzánk hasonló lévén megmutatta, hogyan kell otthonosan mozogni az otthonban, nem gőgösen, tájékozatlanul, kizsákmányolóan.

A magyarországi keresztyének 2021-ben szeptember 26. és október 3. között ünneplik a teremtés hetét – a kezdeményezéssel a teremtett világ védelmének és az emberi felelősségvállalás fontosságára hívják fel a figyelmet 2009 óta, immár tizenhárom éve.

Idén a nemzetközi teremtés ünnepének témája: *Otthon mindenkinek? Isten oikoszának megújítása.*

